

CATALUNYA
40 cts. GRAFICA

~ Forn de Sant Jaume ~

Pastisseria : Confiteria

Bomboneria : Uins :

Licors i Champanyes

Llibreteria, 4

Passeig de Gràcia, 7

Telefons { 2441 B
4582

Udua de U. Guarro

Fàbrica de paper de tina

~ ~ Fundada en el segle XVII

Proveidora del paper segellat de les
Repúbliques de Xile i Argentina. ~
Papers de fil de totes classes. ~
Paper català. ~ Paper d'Ofici.
Cartrolines. ~ Cartrolines fil per a
naips. ~ Paper per a edicions, etc.

Magatzem i despatx:

Granvia Laietana, 11

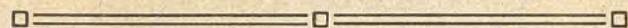
Barcelona

Fills d'Agustí Blazquez

COLLITERS i EXPORTADORS
DE VINS FINS i CONYACS
DE XEREZ (CADIZ)

Propietaris de la Marca MORENO

Especialitats: AMONTILLATS

Josep Soley i Rabassa

REPRESENTANT

CORTS, 553, 3.er, 2.^a

BARCELONA

Demaneu MITGES AMPOLLES VICHY CATALÀ

:: a les fondes i restaurants ::

Aigua mineral natural
digestiva i més eco-
nòmica que les seves
—— similars ——

ARTICLES i OBJECTES PER A CONFITERIES

MARCA

SOL

JOSEP BERNABÉ

COMTE DE L'ASALTO, 41

TELÉFON 1941 A

CASA FUNDADA L'ANY 1835

BARCELONA

FÀBRICA D'AMETLLES, GRAJEAS, CONFITS,
CARAMELS DELS ALPS i DE FANTA-
SIA, BOMBONS DE XACOLATA
i DELS TAN ANOMENATS
CARAMELS i
BOMBONS

MARCA SOL

Es venen en les principals confiteries i colmados de tot Espanya

Industrial Bolsera S. A.

Confecció de Bosses i de tota classe d'Envoltoris
de paper

Fabricació de Paperets, Serpentine, Boles de Neu
i altres articles per a Festes de Carnaval

Papers de totes classes

Bosses berenar per als excursionistes

SANT PAU, 83

TELÉFON A 413

BARCELONA

CATALUNYA GRÀFICA

Interessa a tots els Catalans i amics de Catalunya.

Els anuncis en la Revista insertats, gràcies a llur disposició, han de veure's continuament.

La circulació de

CATALUNYA GRÀFICA

així com també el seu crescut tiratge, pot demostrar-se a tothom qui li interessi, amb els deguts justificants.

Col·legi de Sant Jordi

PRIMER EN SA CLASSE
FUNDAT L'ANY 1898

PER

EN FRANCISCO FLOS I CALCAT

CASP, 43, PRAL.

(entre Bruch i Girona)

Ensenyança racional i graduada. Idiomes, Comerç, Cal·ligrafia, Musica, Solfeig, Gimnàsia sueca rítmica i gràfica

PARVULS, ELEMENTALS I SUPERIORS

Rey-Te mando llamar para que me quites estos callos y durezas que tanto me molestan.

Dr.-Señor: aconsejo a V.M. que use el *Callivoro Marthand* que los destruya en 48 horas sin dolor ni peligro.

CALLIVORO MARTHAND

ES EL REI DELS CALCIDES
I EL CALLICIDA DELS REIS

Remei el més segur, còmode, inofensiu i econòmic que es coneix

Cap ull de poll el resisteix

Demani's amb el seu elegant estolc cartereta

LA VALKYRIA

En les principals Farmàcies, Drogueries, etc. de tot El món.

El moment millor d'anunciar és
SEMPRE

Poca publicitat, poc negoci

Si no anuncieu
no tindreu compradors

AGENCIA DE COBRANCES I REPARTIMENTS

ANTONI CAMPMAJÓ

CARRER D'AVELLA, 3, 1.ER, 1.^A - TELÉFON 2258 A.

Servei especial en l'impressió i repartiment d'ESQUELES MORTUORIES :: Extens assortit en RECORDATORIS; impressió esmerada :: COBRANCES I REPARTIMENTS de tota mena, fets amb gran cura i rapidesa :: SERVEI RÀPID - GARANTIA ABSOLUTA

TALLERS DE FOTOGRAVAT

JOAN BASTARD

COMTE DEL ASSALT, 63, 1.er interior

BARCELONA

CATALUNYA GRÀFICA

REVISTA CATALANA D'INFORMACIÓ NACIONAL I ESTRANGERA

Sortirà els dies 10, 20 i 30 de cada mes

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria PUIG I ALFONSO, Plaça Nova, 5. Telèfon: 4511 A.

REPRESENTANT EDITORIAL I APODERAT: JOAN GUASCH I RIUS, Fernando, 25, 1.er (entrada: Arc de Santa Eulàlia, 6). Tel. 2539 A

ANY I

BARCELONA 10 DE GENER DE 1922

NÚMERO 1

PRESENTACIÓ I CONVIT

Catalans i amics de la nostra Pàtria Catalunya:

¡Gran victòria! Sentim una joia immensa! El nostre ideal pur ha descendit a realitat pràctica.

El dilluns al dematí,
que és principi de setmana

Ço canta el poble, i, com que treballa, té aquesta intuïció de la poesia del dilluns, ço és, de la bellesa ideal de tot començament.

Si sempre el moment de començar és tan bell, alegre i solemne, afigureu-vos l'alegria dels que comencem aquesta CATALUNYA GRÀFICA, sabent que comencem una obra de cultura general, i que és ningú menys que la Pàtria catalana qui únicament al capdavall ha de gaudir-se'n.

Ajudarem a refer la nostra personalitat desdibuixada per unes centúries d'ensopiment. — Recordarem lo que fou, lo que és, i lo que té dret a ésser la nostra Pàtria. — Reproduïrem els nostres antics monuments que ens demostren la història d'un art que ens fou glòria. Farem conèixer les obres dels artistes actuals, en les quals hi sentirem bategar l'emoció de la vida, la fretura que senten de que les llurs espiritualitats arribin a plena maduresa.

Demostrem le molt que han fet i fan les entitats cabdals de la nostra Pàtria catalana. — I també farem conèixer de les altres nacionalitats tot quan pugui ésser-nos orientació d'espiritual profit.

Per a fer tota aquesta magna empresa tenim al nostre costat la joventut sempre generosa, noble, desinteressada, resolta i fervent. També comptem amb tots els homes granats que tenen el cor i l'ànima jove. I no ens falta pas l'adhesió i cooperació de tots els catalans que ja han assolit quelcom de llur vida de perfecció. Confïem també en aquells germans nostres estimadíssims, amb aquells catalans de França, Rosselló, València i Mallorca.

Tenim molt de pit i amb la nostra obra demostrarem que tenim el seny que ens cal per a fer una Revista digna de Catalunya.

A tots ens dirigim, a tots demanem que amb tota llibertat ens diguin el llur parer i facin saber a tothom, per mitjà de CATALUNYA GRÀFICA, tot ço que sàpiguin de la nostra Pàtria.

Les persones eminents i de vàlua que ens han impulsat a dur avant aquesta nostra Revista i el moviment generosíssim de simpatia i afecte que arreu batega i es nota on se vulla, són evidents penyores d'una valor i eficàcia fora mida.

Estem segurs de que la nostra activitat serà beneïda i la nostra fe coronada.

Aquestes planes covades amb tant d'amor són fetes per a l'exaltació de l'ànima catalana. I així com nosaltres hem sabut fer-la fecunda, vosaltres, catalans, estem segurs sabreu agrair el bé que vos en pervinga.

Ens plau saludar coralment a la Premsa en general i especialment la escrita en el nostre idioma; i que el noble fi que ens fa esbadellar a la llum pública ens il·lumini sempre en nostre camí per a honrar amb nostra vida la nostra Pàtria Catalunya.

LA REDACCIÓ

LA DARRERA DESENA

Comencem la primera d'aquestes cròniques, amb les quals s'inaugura la vida pública d'aquesta CATALUNYA GRAFICA, dient aquestes paraules: Bon Any! I que sigui ple de bonances i de fruits per la Pàtria, que és el que tots desitgem i per això anem a treballar.

Bon any i bon auguri per a tots; especialment per als nostres companys de premsa.

* * * *

Duem al damunt, encara, tot el nimbe de les festes nadalenques i la melangia que deixen les diades grosses. Per fortuna, s'ha apagat ja la llusor d'aquells gavaldals d'argent i d'or que la Rifa de Madrid va dur a Barcelona; ja ningú no en parla, a casa nostra; els d'allà, sí que en parlen encara; però per nosaltres, sortosament, passen tantes coses i tantes realitats dignes d'esment, que per força ha de ser que se'ns esvaeixi la imatge d'aquella riquesa; riquesa que no té estima, perquè no és ben guanyada. Trenta milions de pessetes!... ¿A qui hauran aprofitat? ¿No hauran servit per molts de vicis i moltes malanances?

El que perdura és la sentor i la remor pastoril, idíl·lica, dels nostres pessebres. La molça fina ha vingut a dolcificar-nos les asprors metàl·liques de la gran indústria de la ciutat; la molça ens ha posat i ens ha deixat un amorosiment en la paraula i en el gest; la molça dels pessebres ens ha embaumat d'aquella mena de perfum de terra, d'herbei, d'ocells.

* * * *

Una panyora d'amor: això ha estat la festa del repartiment de premis de l'Econòmica d'Amics del País, celebrada en el Saló de Cent de Casa la Ciutat. El sever recinte d'aquest Saló s'acorda plenament a la dignitat d'aquests actes de la nostra Econòmica, d'història il·lustre i d'il·lustres homes governada, sempre. En Joan Garriga Massó, que és ara el seu president, ens feia un discurs emocionant, una glossa perfecta de l'esperit de la festa, en la que totes les manifestacions de la virtut eren coronades i agraciades, per més estímul, per més bell exemple i amor.

* * * *

Un percutiment d'esgarripança ha somogut les gernacions amb l'interès d'uns partits de fut bol. El ful bol és el joc de les gernacions; és el joc que emociona, que entusiasma, que electritza... massa, massa, tanmateix; potser una mica massa de passió, enc que sigui noble passió; car l'adagi català diu que «totes les masses fan mal». La cosa s'ho valia, això sí; perquè el nom dels contrincants vinguts de fora és un dels de més gran fama que avui corren pel món, com són els del Sparta, campió de Txecoslovàquia, indubitable; però que ha estat vençut pels del Barcelona, en la magnífica superba palestra de l'Estadi Català, inaugurat entre els jardins de Montjuich.

Altament el Boldk-Lubben, de Dinamarca, equip d'una correcció i d'una elegància sorprenent, ens ha honorat, servint per fer veure la superioritat indiscutible dels nostres campions.

Ha estat una nota de les més sobressortints de la desena.

* * * *

Temps va ser temps que un celeberrim consell, conegut amb el nom històric de «Compromís de Casp», va decidir pel traspàs del reialme de Catalunya a mans foranes, o sigui de Ferràn d'Antequera, enfront del nostre català Comte d'Urgell. I veus-aquí que entre les veus que decidiren l'expoliació, una va aixecar-se'n ferma i irreductible: aquesta veu fou la de l'arquebisbe Sagarrija, de la imperial metròpoli de Tarragona.

Just és, doncs, l'homenatge que la memòria d'aquest baró il·lustre ha rebut en la ciutat imperial, sota els auspicis de la Joventut ardida i entusiasta que enarbora l'estandart de la Pàtria.

* * * *

Celebrem el gest del nostre Ajuntament en acordar la rotulació catalana de nous carrers, honorant-los amb noms d'il·lustres personalitats de la nostra terra, entre les quals, bon nombre de periodistes. Com a catalans i com a periodistes, celebrem, amb doble títol, aquesta decisió del Municipi; i des d'aquestes columnes ens és grat adreçar-li la nostra més afectuosa adhesió.

Desitgem que l'exemple es propagui.

* * * *

Com és sabut, la xarxa telefònica de Barcelona ha deixat de pertanyer a una Companyia d'explotació particular, per ésser convertida en servei públic. Al volt d'aquest fet, molt s'ha vingut parlant de si la Mancomunitat es faria o no es faria càrrec de tan important servei, que ha hagut d'anar a parar, pel moment, a l'Estat Central.

Hi hagué moments que fou bastant general la creència que el tal servei de telèfons fora traspasat a la Mancomunitat. El crèdit que aquesta s'ha conquerit en tots els rams de la seva administració, i singularment en l'establiment de la xarxa i del servei telefònic per moltes contrades de Catalunya, feia assai lògica aquella creència. Fins una part de la premsa de Madrid, que no mira amb gaire bons ulls les coses de casa nostra, s'ha fet ressò d'aquesta campanya, propugnant per l'otorgament del servei a la Mancomunitat.

La qüestió, ara per ara, està en suspens; i, mentrestant, algunes corporacions de gran predicament i puixança en tots els ordres de la vida, han expressat llur desitg en pro de l'otorgament a la Mancomunitat.

Per la nostra banda afegim a aquesta veu general la nostra, convençuts com estem, per experiència, que si així fos estariem tots molt ben servits.

* * * *

En el sumptuós i bell Casal de Llotja s'hi ha reunit el Congrés Nacional de les Escoles d'Arts i Oficis i Indústries. Els temes tractats són interessantíssims i de cabdal vitalitat en aquest ample ram de l'ensenyament. De tot Espanya hi han concorregut representants i Barcelona ha assumit, una vegada més, el paper de capitalitat, que és el que li pertoca per raó de la seva fortíssima i complexa vida.

* * * *

Els començos d'any són singularment expressius pel que toca a l'afirmació del nostre idioma nacional. La Llengua Catalana, en multitud de poblacions de Catalunya, començant per son cap i casal, Barcelona, ha estat honorada amb tota llei de solemnitats i reverències. Elogiem, com es mereix, el noble exercici de «Nostra Parla», que tant d'impuls dona a aquestes manifestacions de la més pura i estricta catalanitat.

* * * *

La nota política madrilenya és la d'una ganyota grotesca. Mentre de nostres fills, els fills de Catalunya, amb els de totes les contrades hispàniques, estan vessant la sang, en els penyals del Marroc, la política madrilenya s'entreté a fer càbales i combinacions a base de si el senyor La Cierva, ministre de la Guerra, porta prou micus, o haurà de fer un nou viatge a l'Àfrica, per fer-ne nova provisió.

Espanya té això: que d'un problema de micus en fa una qüestió patriòtica; o d'un problema patriòtic en fa una qüestió de micus.

Banc de Catalunya

BARCELONA

CENTRAL: RAMBLA D'ESTUDIS, 4

AGENCIES:

- N.º 1. CREU COBERTA, 8
 › 2. SANT' ANDREU, 146
 › 3. SALMERÓN, 111

VALORS : CUPONS : BANCA : CANVI : GIRS

TELÉFONS 2248 A i 3453 A

APARTAT DE CORREUS 568

TELECRAMES i TELEFONEMES: CATALONIABANK

LLETERIA :: PASTEL·LERIA :: XARCUTERIA

CAFÉ :: BAR :: RESTAURANT

SALÓ PER A BANQUETS

Telèfon 317 G.

Salmerón, 102

CURIOSITATS

Sense precedents

Diu el «Daily Express» que una noia mexicana ha infantat, a Tampico, vuit fills en un sol dia. Es un cas sense precedents, que preocupa,—no cal dir-ho,—a tot el món medical.

PASTILLES GERMANES

:: CUREN TOS I REFREDATS ::

ANIS DEL TAUP

: Sens dubte és el millor :

Els cafès LA PORTORRIQUEÑA

Són els més fins i aromàtics

Plaça Bonsuccés i Xuclà, 25

Francesca Bertini per duplicat

Als Tribunals de Roma s'hi ha presentat un cas jurídic nou amb la demanda presentada per una professora de Florència, anomenada Francesca Bertini, prenent que no sigui permès a la coneguda actriu de film de usar en endavant el nom de Francesca Bertini, que no és tal nom, sinó pseudònim (car l'artista és diu Elena Vitiello). El tribunal ha fallat dient que l'artista, com tothom, té dret al pseudònim i, per tant, no hi ha lloc a la demanda de l'«autèntica» Francesca Bertini.

ANIS DEL TAUP

El rei dels anissats

MOBLES AMERICANS

PER A DESPATX

Passeig de Sant Joan, n.º 76, taller

Els cafès LA PORTORRIQUEÑA

Són els més fins i aromàtics

Plaça Bonsuccés i Xuclà, 25

La població francesa en 1921

Segons el nou cens del 6 de març de l'any passat la xifra de població dels 87 departaments és de 37.500.000 kg. representant una diferència en menys, en relació al cens de 1911, de 2.104.975 habitants. Aquesta disminució es deguda a les pèrdues sofertes per la guerra, a la reducció natural de la natalitat, i finalment a la gran epidèmia de grip.

Els departaments d'Alsàcia i Lorena acusen una població de 1.709.749 habitants i, per tant, la població total de França és de 39.209.766 habitants, dels quals 1.559.766 són estrangers.

Les ciutats que han augmentat el número de habitants són per ordre: Lió, Marsella, Havre, Tolosa, Niça, Sant Esteve, París, Clermont-Ferrand, Perpinyà, Vilanobana, Nantes i Bonyon.

Reims ha disminuït passant de 157.178 habitants a 76.645.

Estrasburg ha augmentat, tenint 166.767 habitants.

Han augmentat de població els departaments dels Alps Maritims, Bojnes del Roine, Herault, Pirineus Orientals, Roine, Sena, Sena-Inferior i Sena i Visse, i això és degut a l'afluència d'estrangers i refugiats de les regions devastades que s'hi han instal·lat definitivament.

ANIS DEL TAUP

JOSEP GERMA : Sabadell

Els cafès LA PORTORRIQUEÑA

Són els més fins i aromàtics

Plaça Bonsuccés i Xuclà, 25

ANY NOU

Es conta d'un noble cavaller, rondador de donzelles, que un jorn, embogit per una damisella, li deia:

—Senyora, per què deixeu passar tan temps sense donar-me fermança del vostre amor?...

I ella li responia:

—I a què ve això ara? Què és el temps?

—O el temps és precisament ço que manca per a poder-me dir vostre i a vos, mèva.

—No serà això el temps—feia ella, car si ho fos jo el veuria i no el veig. Sé el que és un castell, un jardí, un ocell que vola, una flor que es bada, un joietll que llueix. Ho sé perquè ho veig clarament sense cap-mena de dubte; ara, del temps no en sé res i m'apar que tan desconeixedor en sou vós com jo. Fins que em sapigueu ben dir què és el temps, no seré pas vostra.

—O, el temps és el sol—ell replicava.

—No, que jo el conec; el veig cada dia que surt.

—Es un enfilall de moments, d'hores, de dies, de setmanes, de mesos, d'estacions, d'anys...

—No, que jo també conec tot això! Sé pla bé el dia que menjo pa i a l'estació que em trobo i l'hora que ara és. El que no sé i vull saber, és això del temps, car no en conec sinó el nom. Fins que ho sabré no seré pas vostra. Aneu a rodar món i quan me'n podreu assabentar, us donaré fermança del meu amor.—

I el jovecell diu que s'afanya a córrer per a saber què era el temps. Uns el prenien per boig, altres per bergant i tots d'ell feien mofa; mes, ell, de poble en poble, a tothom anava preguntant:

—Què és el temps?...

I així passa dies i mesos i anys, voltant per terra i mar, quasi sense adonar-se del camí que feia, sempre amb la taleia de saber què era el temps per a mereixer l'amor de la seva damisella.

Un jorn li digueren que a l'altra part del món hi havia un sabí que donava raó de tot, car tenia la clau de tots els secrets i desfeia la troça de tots els enigmes. I ell camina que caminarà fins a arribar-hi. Bon punt allí, preguntant i buscant, els naturals li mostraren una muntanya tan blanca de neu com la testa d'un vell que al cim vivia, i que era el savi a qui corria a preguntar:

—Què és el temps?...

I ell, amatent, li responia:

—Per què ho voleu saber?

—Perquè l'amor m'hi obliga.

—Doncs, aneu—li feu el savi,—que ara la vostra amor ja ho sap, i és ella qui us vol fer la revelació.

I torna a rodar món, mig ranco de tan fatigat, no parant fins que es torna a trobar al poble de l'amor seva. Ni la pols del camí es treu de sobre, freturós de junyir-se amb la que tant ha enyorat. Ja davant la reixa de l'amada, poc s'adona que portes, finestres i teulada tot té un color estantís. Al seu esguard tot apareix igual que el jorn del seu depart, menys la gent que ronda la casa, que li sembla una altra gent, o, al menys, fa una altra cara. Mira astorat a totes bandes. I quan desconfia de trobar un conegut que porti a ella la nova de la seva arribada, la porta del palau s'obre de bat a bat... I una velleta surt, tota calmosa, com fent un esforç per a pujar el graó del llindar. Té el cap blanc, com la neu de la muntanya, el front arrugat, la barba corba, genives de color de brisa, despoblades de dents i uns ulls xics i esmortuïts, com peix pescat d'estona. El cavaller se la mira de cap a peus, donant un pas enrera, quan ella s'afanya a dir-li:

—Sabeu ara què és el temps?... Som jo i vós. El temps ni existeix ni passa. El que passa som

nosaltres i les nostres coses, joventut, formosor, vigoria, esperances, il·lusions... i així anem envellint i morint.—

No, doncs, per venir un any nou enjovenim nosaltres ni el temps.

I per més que diguem Any nou, vida nova, en el sentit de reformar-la tan bé com poguem, any nou en ordre del temps sempre serà vida vella, perquè cada any tenim un any més.

Mossen JOSEP CARDONA.

CRÓNICA ESTRANGERA

Avui a França hi ha només que moviments regionalistes i encara aquestos amb un programa raquífic.

Bretanya, Provença, Alsàcia i Rosselló ofereixen algunes possibilitats de ressorgiment nacional.

Contra aquestes possibilitats treballen poderoses forces d'assimilació francesa.

La que conserva majors possibilitats de resurrecció nacionalista és Bretanya, la vella nació de l'Estat francès. Hi ha un estoc d'intel·lectuals que es una llavor per a demà i que mostra ben a les clares que existeix encara la consciència nacional en «Bret Atao», revista que publiquen i serveix d'orgue a la «Unió de la Joventut Bretona».

En un article suara publicat diuen: El dret de governar-nos nosaltres mateixos el posem abans de tot altre dret. La Bretanya no ha cessat d'ésser una nació. El mot Bretanya ha perdut la seva significació veritable quan fa al·lusió a aquesta «Bretanya d'avui», tota superficial, que no és sino l'escorça francesa, artificial i inapropiada de la qual està vestida la Nació bretona. El mot Bretanya té un sentit ben diferent, més profund, més internacional. És el únic que nosaltres compremem».

Convicció nacionalista que si trobés adeptes incondicionals es dreçaria de veres i ben agressiu davant l'Estat francès.

* * * *

Segons declaracions oficials dels cap-devaners soviets russos, el govern es veu obligat a acceptar totes les condicions que li imposi el capitalisme estranger perquè la seva situació és tan greu, que jutga impossible per la seva sola força el ressorgiment econòmic.

* * * *

El rei Alexandre de Belgrad ha tingut d'abandonar una càçera als voltants de Luhiana, tornant urgentment a la capital a causa d'un incident esdevingut a Sebenico que motivà que el Govern trametés una nota demanant la retirada immediata d'un vaixell de guerra italià ancorat a Sebenico.

* * * *

Els delegats industrials i financers aliats enviats a la conferència de Cannes han tractat de la necessitat de millorar la situació econòmica d'Europa.

El malestar comercial, derivat de la guerra, s'ha agreujat, per l'allunyament dels mercats de Rússia i altres Estats, els quals veieren baixar llurs cambis en condicions desastroses.

Es necessari, diuen, acudir en llur ajut, obtenint abans garanties formals que assegurin la llibertat de canvis, l'existència d'una moneda legal i el respecte a la propietat particular.

Aquestes condicions foren acceptades per unanimitat.

Serà sol·licitat el concurs dels Estats Units i Alemanya.

La Plaça de Catalunya a Barcelona

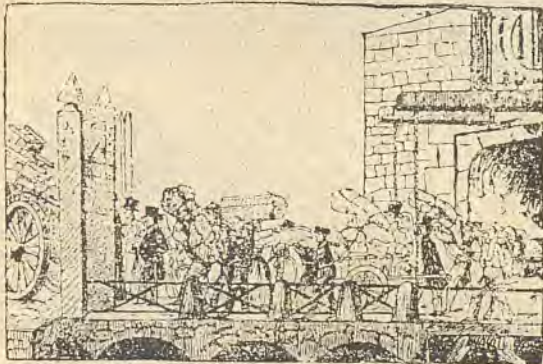
1

En segles passats, no li permetia ésser una illa, al mont Taber, ahont se situà la Barcelona romana, cert notable relleu de la terra, que l'ajuntava per Ponent, ab la alterosa plana devallant de la serra de Ça Erola, antich nom del Tibidabo. Coincidia ab la part més prominent d'aquest relleu, un camí que, eixint de la porta Occidental de la muralla romana (avuy senyalada encara, per les torres en la Plaça Nova) se separava del aqueducte del Besós, al arribar al carrer dels Archs, per anar de dret a la serra, sense abandonar sa alterosa posició.

Besávenli los repeus a la vella vía, dos arenys, per ahont discorrien les aigües pluvials: lo torrent Merdançar, que, al atapahir-se d'alberchs en sa secció jussana, fou conegut per «Riera de Sant Joan (ségle xiii); y lo més important de tots los arenys d'aquesta part de Barcelona, y que, a la influència alarabiga degué denominar-se «la Rambla», ço és, «la riera».

Lo creximent de la ciutat durant lo ségle xii invadí d'una manera simultànea, dit camí y arenys propers. Precisa altre amurallament en lo ségle xiii y una de les sortides del nou mur iniciat per Jaume I, fou eixa mateixa via, que hi motivà la porta de l'Angel. En lo pervindre, sigué aquest, lo més important dels portals vers la montanya.

Saltem segles: l'avenç de la poliorcètica, sigué causa de construir-se baluards y mitges llunes, en les muralles de les ciutats fortes. Aquesta labor se realisà principalment a Barcelona en lo ségle xvii, complementant-se encara en lo xviii. Les noves construccions feren canviar l'aspecte extern dels murs y d'una manera prou especial en lo del portal de l'Angel. Singular caràcter tenia la sortida al camp per aquest costat, ahont un pont travessava la vall

Sortida de barcelonins per lo pont del portal del Angel

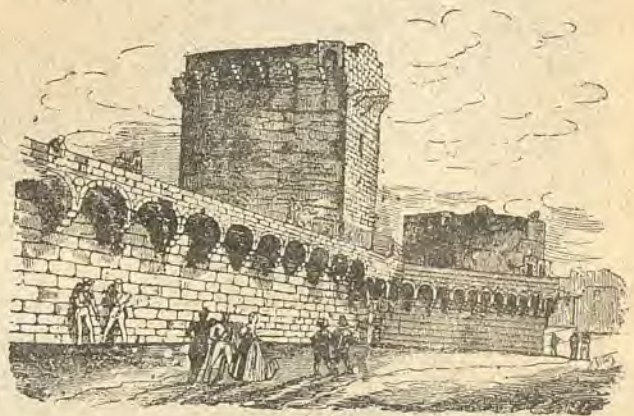
en direcció oblicua a les muralles. Lo camí, després de recórrer l'espai descobert o «glacis» d'enfront la muralla, se bifurcava immediatament, per muntar la branca de la dreta, cap al carrer y convent de Jesús, y après, als altres convents dels Josepets y dels Gerònims de la Vall d'Ebrón; y lo segon camí o de l'esquerra, guaytant aprop, les gòtiques torres de Canaletes o de Sant Sever, se n'anava al convent de Pedralbes y a Sarrià. Immediats al encreuament dels dos camins, s'hi construïren, en 1699, corals per lo bestiar de la Ciutat; que desaparegueren en la guerra de Successió, pro reconstruint-se més tart.

En lo ségle xviii, a la vella Rambla dels temps d'Almanzor, se li deya riera d'En Malla y estava desviada molt abans d'arribar a les muralles, quedant lliures de vituperis los murs de Canaletes o del Estudi. Al desviarla, se la feu discórrer per ahont ara hi ha lo carrer de Casp.

Després del 1740, dintre la segona mitat del ségle xviii, projectàrense noves valls y reductes al portal de l'Angel. Construïren-los sense expropiar als propietaris, declarant en 1777, la Viuda y fill d'Isidro Augirot, que sols los restava una quarta de terra, per haverlos-hi pres lo restant l'Estat, «sin pagar la indemnizaci6n».

Mentrestant, lo vell camí de Jesús canvià notablement, al primer terç del ségle xix, ab la construcció del famós passeig de Gràcia. Les urbanisacions dintre les ciutats, estaven a càrrech dels enginyers militars, y lo comandant Ramon Plana dirigí en 1822, la construcció del Passeig, que ultimà en 1824, lo Marqués de Campo Sagrado, acabant-se en 24 de Maig de 1827. Lo formaven cinch amplies vies: la central destinada als passetjants y les dugues immediates als carruatges. Vinguéren a animar al Passeig, jardins particulars destinats a esbarjo del públich.

En l'any 1837, se projectava fer jardins públics, en la part jussana del Passeig de Gràcia, vers lo

Les torres gòtiques de Canaletes

portal de l'Angel y torres de Canaletes, ço és, ahont ara hi ha la plaça de Catalunya. Ja fou de dordre que no s'arribessin a fer.

En l'any 1848, quan s'agitava l'intent de derroçar les muralles, aquestes vinguéren a foradarse en la Rambla, obrinhi un nou portal titulat d'Isabel II, d'efímera existència, puix sa vida no passà d'una dotzena d'anys. Una senzilla comunicació arbrada ajuntà lo capdemunt de la Rambla ab lo Passeig de Gràcia.

Impuls important prengué lo mohiment general del portal d'Isabel II, en lo quinqueni del 1855 al 1860, motivat per la construcció de dugues estacions de ferro-carrils, fetes allà mateix. La primera, en 1855, per la línia de Martorell, alcanthi un senzill y ample edifici de planta baixa. Se trobava, a poca diferència, en la actual sortida de la Ronda de la Universitat, en la plaça de Catalunya. Alcà l'altra estació, en 1860, lo tren de Sarrià, al mateix lloch ahont ara's trova edificada.

Ja havem assolit al any 1858, en que s'enderrocaren les muralles y s'aprovà lo plan d'Ensanxe d'En Cerdà. No presumí aquest enginyer, què, lo lloch de l'actual plaça de Catalunya, hagués de tenir excepcional importància, y constituir-se en gran centre de comunicacions rodades y de moviment de gent de tota mena. En Cerdà, se limità a urbanisar-lo, continuant-hi la Rambla y lo portal del Angel, en direcció a la muntanya, trencant aquestes prolongacions, per dugues altres vies transversals, la de la Ronda, en la part alta y lo carrer d'En Fontanella junt a la Rambla.

La bona fama, que ja tenia adquirida, en 1858, lo passeig de Gràcia, feu fixar-hi ses mirades a n'En

Cerdà, prò ampliant-ho d'estranya y mesquina forma, o siga, des de la Gran Via al Concell de Cent y en cambi, l'estrenyia de baix, çò és, vers al portal del Angel.

En 1860 un periòdich satíric de cert renom, «El Pájaro Verde», se planyia d'aquest escurssament, al ensemps que conceptuava idea peregrina, situar lo centre del Ensanche al Clot, en la que ara se'n diu plaça de les Glòries. A mes presentà en 1861, en una caricatura, los camps frontalers a les torres de Canaletes y a l'estació de Martorell, ahont sols hi existien enderrochs de corals, atravessant-los una carretonada de cases a distribuir, a la que empatxaven caminar alguns ciutadans. Lo lema era: «Cuestiones de Ensanche. Adelante, gritan los unos; atrás, ex-

Camps entre la torre de Canaletes y la estación de Martorell
Sátira de «Pájaro Verde» en 1861

claman los otros», aludint a les controvèrsies de aquells anys.

Tan bon punt les muralles se'n vinguéren a terra, surgiren les reivindicacions dels propietaris del portal de l'Angel, als qui l'Estat no havia indemnitzat. Eren aquests lo Comte de Llar, Ferràn de River, Antoni Augirot, lo Marqués de Monistrol, etc. Pleitejà ab ells l'Estat, sostenint que li pertanyien com a procedidors de les muralles; y en 13 d'Abril de 1868, aduhia la prescripció. Qualse plets perdé l'Estat en totes instàncies.

Los propietaris venguéren solars a diferents persones, molt abans de que la possessió les hi fos otorgada. N'Augirot establí, a 10 d'Abril de 1856, dugues y mitja mojadades, equivalents a 324.000 palms, a Josep Prats y Cortada, mitjançant cens de 8.000 pessetes; y mes tart, en 21 de Janer de 1861, vengué 113.391 palms a Bonaventura de Vidal. Del 1856 al 1858, En Prats realisà una pila de reventes, ab

Plan Cerdà, senyalant-hi la peça de terra de N'Augirot

la estranyíssima particularitat, de què, los compradors adquirien llurs porcions ab caràcter indivisible. Fou veu general la de que N'Augirot, enagenà més terra de la que li corresponia. En Joseph Rosich

hú dels compradors, tingué trassa de deslindar y situar los 34.000 pams per ell adquirits, al cantó del passeig de Gràcia y carrer de Fontanella; hi construí una casa de tres estatges y vengué 11.500 palms a N'Antoni Grases, qui hi edificà d'una manera més provisional.

¿Cóm se pot entendre que fos comprada la terra de N'Augirot, ab condicions tant inverossímils? Solsament s'explicarà considerant la baratura del preu y la esperansa de realisar, a la llarga, los adquisidors, una evident especulació.

Veus-aquí per què, tota la part central de l'actual plaça de Catalunya, ha vist transcórrer los anys sense que ningú hi construí. Fora de l'àrea de N'Augirot, en l'any 1860, En Gibert hi alçà un bon casal de pedra a quatre vents, ab son corresponent jardí, sots la aparatosa apariència de construcció militar de torres amarletades.

Lo que no havia sapigut veure En Cerdà, çò és, la necessitat d'una plaça a la sortida de les Rambles, ho assenyala la intuició popular. En Victor Balaguer, testimoni de vista, ho explica en 1865, en «Las calles de Barcelona». Diu que'l públich ha volgut titular «plaça» a un espay de terra entre la Rambla y lo Passeig de Gràcia, batejant-lo los periòdichs ab el nom de «Plaça de Catalunya»; que En Cerdà no li ha indicada allà cap plaça, ahont En Rovira hi projectà l'ample «Foro de Isabel II», prò reconeix sa necessitat, lo bon sentit de la població y los informes favorables en l'expedient format.

L'Ajuntament, escoltant a la veu pública, acordà fer-hi la plaça, y en 1865 hi plantà arbres y hi trassà un jardí, sense cuidar-se d'indemnisar a ningú. Los propietaris, que acabaven de veure reconegut llur dret, per sentència del Tribunal Suprem, insertà en la «Gaceta» del 1 de Desembre de 1864, acudiren al Governador, y aquest obligà al Ajuntament a restablir les fites arrancades y a seguir lo degut expedient de declaració d'utilitat pública, proposant la forma de la expropiació, si ho volia convertir en plaça. Y en 1866 lo Municipi declarà la millora d'utilitat pública, passant a Madrid una Comissió de regidors (27 d'Abril de 1866) y al retornar-ne, encarregà al arquitecte municipal Garriga, un projecte de «Reforma y Porvenir de Barcelona», en lo que hi venien senyalades en la línia de les muralles, tres places d'unió: la de Catalunya, la del portal de San Antoni y la del Portal Nou. Treballs que se'ls creya destinats a ésser definitius, prò que, presentats en Novembre de 1867, no tinguéren tampoch trascendència. L'Ajuntament, en lloch de portar a terme l'expedient d'expropiació, pleitejà també ara contra los propietaris, arbitrant la declaració d'estar afecte aquell lloch, de temps immemorial, a la servitut de pas (16 d'Abril de 1867).

Començava la accidentada y laboriosa gestació de la plaça de Catalunya, no havent-hi en tota nostra Ciutat altre lloch que hagi sofert tants incidents y mutacions com aquest.

Al poch temps, en 31 de Maig de 1872, l'Ajuntament aprovà lo primer projecte de plaça de Catalunya. Era aquella una època, en la que no se sabia lo que anava a ésser la expansió de Barcelona y lo moviment rodat tampoch havia obtingut gran creixement. De manera que aquest projecte, fou d'inconcebible migradesa. Se limitava a edificar en la plaça de Catalunya, cases de façanes uniformes, en una planta axanflanada del cantó de la Rambla, com també del passeig de Gràcia.

Atrassadíssima estava de construccions tota la Plaça de Catalunya en 1872, com es de veure d'una vista de la cantonada del Portal de l'Angel ab lo carrer d'En Fontanella, presa al desfilar-hi la comitiva oficial que inaugura les festes de la Mercè.

CATALUNYA GRÀFICA

Any I

Núm. 1

En inaugurar les tasques de CATALUNYA GRÀFICA, el nom invoquem del geni tutelar de la Pàtria nova, N'Enric Prat de la Riba, i a la seva memòria ens encomanem per tal que ens guïi sempre i d'estímul ens serveixi; ell, que tothora ens donava exemple.

TEMPLE DE LA SAGRADA FAMÍLIA - FESTES DE L'ANY JUBILAR

Concert dels Orfeons dirigits pel mestre Millet

Benedicció de la base de la columna dedicada a Tarragona

Fot. A. Marín

POSE DEL MESTRE MILLET

En el «¡Al·leluya!», de Haendel

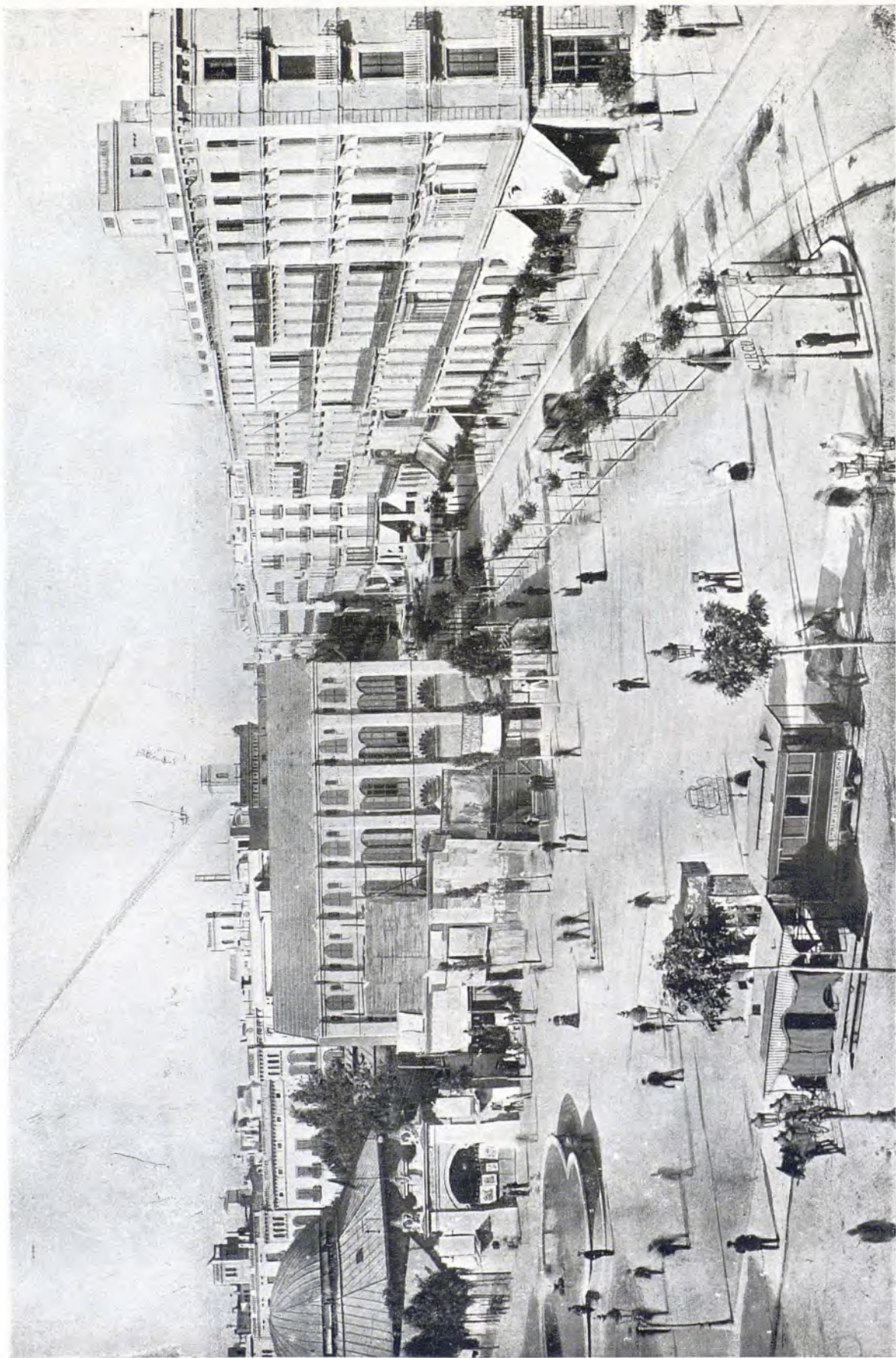
... n'ha nascut d'una donzella. (En les nadalenques)

Tra la ra la, la, la («L'hereu Riera»)

... que'ns farà més triomfants! («Cant de la Senyera»)

El carrer d'En Fontanella en la Plaça de Catalunya del 1882 al 1902. A la esquerra el Circ Equestre de N'Alegria; enfront, l'edifici provisional d'En Grases i Riera; a la dreta el xanflà del carrer de Rivadeneira. (D'una fotografia d'En Josep Estruch i Comella).

EL POETA DE CATALUNYA

D. Angel Guimerà

Ens és molt plaent parlar, en aquest primer número de CATALUNYA GRAFICA, del poeta orgull i glòria del nostre poble, de D. Angel Guimerà, qui amb la seva darrera obra ens ha palesat de nou que el seu numen és infinit i la seva inspiració una deu inestroncable que d'ell mai se separa.

El dia 9 del passat desembre va estrenar-se a Novetats **Alta Banca**, última producció de l'eminent dramaturg. No cal dir que el teatre va omplir-se de gom a gom i que resultà la festa un esdeveniment patriòtic, com succeeix sempre en tota estrena de les obres del venerable mestre.

El públic va saludar a En Guimerà amb aclamacions entusiastes, com si complís un acord patriòtic de retre un homenatge al seu poeta predilecte, el creador de tantes figures que reflexen sempre un o altre caire de l'ànima catalana.

Ell, amb els braços llençats al llarg del cos, correspongué amb unes paraules plenes d'emoció: « Moltes gràcies... ¡Visca Catalunya! »

El parlar, precisament en aquest mateix número, el company i amic senyor Carreras i Candi de la plaça de Catalunya, ens fa recordar que don Angel,

barceloní fins al moll dels ossos, es lamenta sempre de l'invasió que els bancs han fet de dita plaça. El mestre diu que no li escauen a la plaça de Catalunya aquells edificis tan seriosos i fins massa tristos, que hi estarien molt millor cafès esplèndids, teatres, establiments alegres.

I també ens recorda aquell memorable maig de 1909 en què el poble de Catalunya, en la mateixa plaça, va retre-li homenatge d'admiració i agraïment, homenatge magne i seriós alhora, digne per tots conceptes de Catalunya i del mestre que amb la seva obra literària ha fet obrir horitzons de modernitat a la nostra lírica i a la nostra escena.

El venerable Guimerà ha sigut sempre, a més d'un gran poeta, un gran patriota.

Es encoratjador de veres que el poble vulgui testimoniar sempre la seva veneració i el seu reconeixement al mestre que l'ha glorificat en ses obres, al poeta que ha commogut els altres pobles, al gran patrici que ha defensat sempre les idees de llibertat i autonomia.

PERE MATHEU.

ESDEVENIMENTS TEATRALS

EL III CENTENARI DE MOLIERE

El 15 d'aquest mes es complirà el tercer Centenari de la naixença de Joan Baptista Polquelin, conegut com autor i actor còmic amb el nom de «Molière».

Havent impulsat extraordinàriament la formació del teatre francès modern, tant per la vàlua literària de les seves obres, com pels seus mèrits d'actor, França l'ha considerat sempre com una de les més altes personalitats del seu teatre nacional.

Per aquest motiu el Govern francès es disposa a celebrar aquesta data amb els honors deguts, havent encarregat a la «Comèdia Francesa», la casa seguidora de l'obra iniciada pel gran artista, la part principal d'aquest esdeveniment, que consistirà en la representació de la totalitat de les seves obres en forma de sèrie.

El teatre de Molière, d'un caràcter essencialment francès, té, no obstant, un pregon sentit humà, que el fa perfectament adaptable a altres llengües.

Així i tot, no s'ha fet aquesta adaptació en gaires països estrangers.

Catalunya es pot enorgullir d'ésser un dels països que més generós tribut d'admiració li han retut, pel nombre considerable d'obres que ha representat en els seus teatres. En català s'han representat entre nosaltres, «L'avar», «El casament per força», «El malalt imaginari», «L'amor metge», «Les precioses ridícules», «El metge per força», «Don Joan» i alguna altra, havent obtingut èxits ben francs del nostre públic.

Bona part d'aquesta trasplantació escènica de Molière es deu al nostre infatigable Adrià Gual, que s'ha preocupat de presentar-nos aquestes obres des

M O L I E R E , A C T O R

del Teatre Intim o des de l'Escola Catalana d'Art Dramàtic.

Per la positiva importància de l'obra teatral de Molière i per aquesta espiritual compenetració que ja s'ha establert entre ella i el nostre públic, s'ha estimat convenient que la Ciutat de Barcelona aportés pel seu compte una petita flor a la commemoració.

A l'efecte l'Excm. Ajuntament ha prestat l'ajut necessari per a que la dita Escola Catalana d'Art Dramàtic, seguint la seva tasca de divulgació artística, pugui expendir una vegada més el coneixement d'aquell gran autor entre el nostre poble, en ocasió de l'actual Centenari.

Els actes que a tal fi està preparant, començaran el mateix dia del Centenari i consistiran en una sessió a l'Ateneu Barceloní, dues representacions públiques gratuïtes de «El Missàntrop» i «L'avar», i una sèrie de conferències preparatòries d'aquelles representacions en les escoles catalanes d'ensenyament secundari. A més és possible que, per encàrrec d'una determinada entitat, l'Escola doni també una representació d'una de les obres de Molière no representades encara en català.

El Teatre Català Romea aportarà també el seu tribut a aquest Centenari amb la representació de «L'escola dels marits», que ha traduït el poeta Josep M. de Sagarra.

L'ACTOR ALFRED DE SANCTIS

Divendres, dia 13, debuta al teatre Romea la notable companyia italiana, al cap de la qual figura l'eminent actor Alfred de Sanctis. Donarà dotze úniques funcions, de nit, posant en escena dotze obres diferents, les considerades com les més notables dels grans autors contemporanis. Es una satis-

facció que esperem tenir, la de fruïr l'art admirable de l'actor italià contractat en el Romea.

Veritablement és un esdeveniment, és una prometença de dolces delectacions per aquell nombrós sector de l'opinió barcelonina que li agraden les representacions dramàtiques, per tots aquells que encara senten veritable admiració al teatre.

Alfred de Sanctis és un actor de molt notables qualitats d'artista i la seva companyia ben segur ve a continuar aquella inoblidable tasca de les companyies italianes que aconseguiren fa uns quants anys l'admiració i l'estima dels barcelonins.

Ve ara d'una excursió a diverses capitals d'Europa, copsant arreu assenyalats triomfs.

Acava d'ésser saludat el seu pas per París amb grans lloances de la premsa parisenca. «Le Figaro» diu que «és una de les millors companyies d'Itàlia. El seu Director és un comediant de gran altura». «Excelsior» el compara, amb aventatge, a Novelli i a Zacconi, «Le Temps» pondera la seva gran elegància i complexitat de caràcter. «Journal des Débats» diu que Sanctis «s'eleva de la familiaritat al lirisme amb meravellosa seguretat de medis i acaba amb efectes d'una bella puixança tràgica». «L'Eclair» diu «que el treball de Sanctis dóna la visió extraordinària d'un art profundament realista i afegeix que és un dels més grans actors italians». «La Presse» diu que s'ha fet aplaudir molt el de Sanctis i l'excel·lent companyia que el volta. «L'Information» afirma que la companyia ofereix un conjunt magnífic i el de Sanctis és un cas excepcional. «L'Echo de Paris» diu que el de Sanctis és un actor de viva intel·ligència i de grans dots, de firmesa, de justesa de color. «Le Gaulois» diu que l'expressió del de Sanctis és vera, sincera, vivent. «Comoedia» afirma que el de Sanctis treu unes figures sorprenents. I per aquest estil molts d'altres.

Esperem, doncs, la solemnitat artística amb veritable espectació.

I ja que En de Sanctis fa públic que el seu goig és contribuir mitjançant les seves campanyes artístiques a la fraternitat i la relació espiritual dels pobles llatins, és convenient que el nostre públic sàpiga demostrar la finesa i la sensibilitat del seu esperit, acollint amb entusiasme i simpatia la tasca del gran actor italià.

LES NOSTRES AUTORITATS

D'entre les autoritats capdals de Catalunya són les més genuïnes, per ara, el President de la Mancomunitat i — d'ençà que el Govern d'Espanya s'absté de nomenar-lo — l'Alcalde de Barcelona.

Ocupa la Presidència de la Mancomunitat En Josep Puig i Cadafalch, home català d'un nacionalisme a prova de dictaris, d'una cultura i d'un enginy que el fan articulista i orador personal i, en les grans polèmiques, formidable. Polític de tota la vida, serva l'engelosiment del seu ofici d'arquitecte i del seu prestigi d'arqueòleg. La seva noble popularitat creix a mida que el blanquejar dels cabells fa més venerable la seva vivacíssima figura. Diria's que en ell la prudència, més que un joc habitual, és un sacrifici quotidià.

Ocupa l'Alcaldia de Barcelona N'Antoni Martínez Domingo, patrici d'un gran sentit governamental, ço que li dona més autoritat en els moments que la dignitat ciutadana ofesa troba en ell un fidelíssim vindicador. La seva irònica benignitat és com una polsina frèvola que vela als esguards barroers les finors heroïques d'una espiritualitat dignificada fins a l'efusió de sang.

G R A N T E A T R E D E L L I C E U

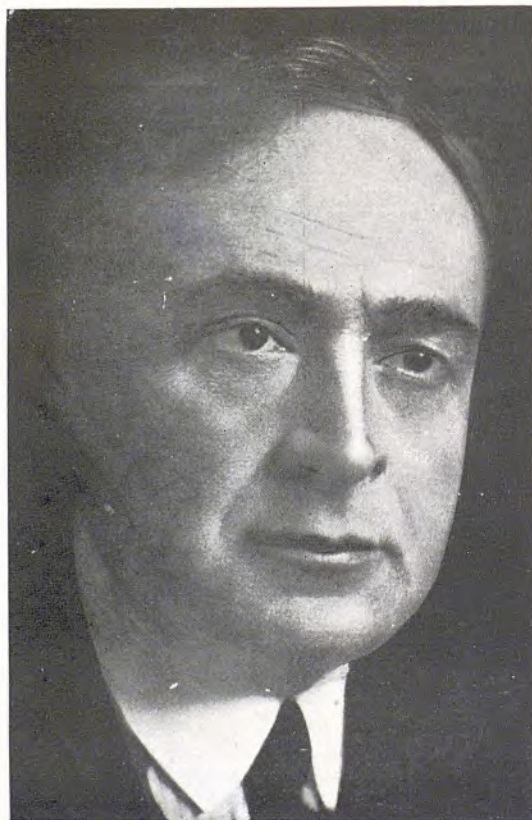
L'eminent tenor barceloni HIPOLIT LÁZARO

El tenor català Saludes, que està actuant amb èxit

La soprano valenciana Maria Llacer, que està actuant amb èxit

Serge Koussevitsky, famós mestre rus que vindrà a dirigir partitures

L'equip SPARTA, de Yugo-Eslovàquia

L'inauguració de l'Estadi Català i els jocs de futbol en aquell celebrats han sigut acontereiments encoratjadors; l'espectacle bellíssim i enlluernador. Aquell clos representa la culminació de les ànsies esportives. El públic afluï a l'Estadi en corrua atapaïda, convertint el Temple esportiu en immens formiguer. Aquell que tanca vint mil persones, bronzint arreu remors de festa, és en gran manera alegrador. Barcelona serà un dels centres esportius més importants del món.

Hi ha hagut en els partits danesos

moments de brega interessants, però trobarem a faltar el lluitar emocionant, el que aixeca a les multituds en clams d'entusiasme.

Com que no volem fer comparances ens limitarem a dir que els xecoslovacs ens agradaren un bon xic més que els danesos, estranyant-nos molt que el «Barcelona» vencedor del formidable «Sparta», s'hagi deixat vèncer pels danesos.

El «Barcelona», indubtablement, pot ésser vençut, però té el deure de posar tot l'esforç en vèncer.

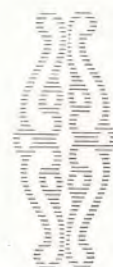
L'equip danès BOLDKLUBBEN

L'equip BARCELONA, campió de Catalunya

Partit celebrat en el camp del Barcelona

Primer partit celebrat en el Stadi

Els danesos i el Barcelona
en el camp del darrer

El SPARTA i el BARCELONA en el Stadi

CARRERES PEDESTRES

PREMI JOAN BOUIN

Corredors preparats a emprendre la carrera

El setmanari «Jornada Deportiva» ens ha organitzat el tercer any de la cursa creada en memòria del gran recordman francès, cursa que ha esdevingut un èxit esplèndid.

El nombre d'inscrits eren 108, presentant-se a la sortida 50 corredors, els quals, amb formosa lluita, recorregueren els deu quilòmetres que separen Esplugues del nostre Parc, amb un temps molt acceptable.

Es de remarcar l'actuació del vencedor, En Vidal, del Club Barcelona, que col·locat al cap dels corredors, seguí al davant fins a l'arribada, assolint una victòria ben formosa i encoratjadora.

Al Parc, on esperava els corredors un nombrós públic, s'aplaudeixen les entrades d'aquests, dels quals s'anota la classificació de 51.

El senyor Vidal guanyador del primer premi

Classificació per categories:

Seniors: Vidal, Palau i Gañet.

Juniors: Sánchez, Palom i Garcia.

Neòfits: Doz, Mengual i Farreras.

Classificació per clubs:

Primer. R. C. D. Espanyol, 10 punts.

Segon. C. D. Europa, 53 punts.

Terçer. F. C. Espanya, 140 punts.

Quart. Centre de Dependents, 168 punts.

En representació del Delegat Olímpic a Catalunya, senyor baró de Güell, va donar la sortida als corredors el diputat de la Mancomunitat, don Enric Ràfols, volent així contribuir a l'èxit d'una prova que cada any va assolint major importància.

CONCURS DE NATACIÓ

COPA NADAL

Grup de nadadors

Nadadors de primera categoria

(Fot. Josep Sagarra)

ACTUALITATS BARCELONINES

Saló de Sessions de l'Ajuntament. Repartiment de premis a la virtut, organitzat per la Societat Econòmica Amics del País.

Escola dels Bells Oficis. Reunió anual de les senyoretes bibliotecàries.

Sessió inaugural de l'Assemblea General del Professorat de les Escoles d'Arts, Oficis i Indústries de tota Espanya, celebrada el passat diumenge en el saló d'actes de la Cambra de Comerç.

Palau Mutua de la Quinta de Salut Aliança. VIII banquet celebrat en honor dels socis fundadors, protectors, Junta Consultiva i Premsa.

Cap d'Any Català.—Plaça de Catalunya.—Sardanes organitzades per l'Orfeó Gracienc.

Cascada del Parc. Els representants de l'Autoritat Municipal acompanyats dels nois de les Escoles donant llibertat als ocells. Acte celebrat el dimecres, dia 4.

NOVES GRAFIQUES SABADELL

Els pomellistes Josep Vila i Maneleta Vila, que apadrinaren la bandera dels Pomells de Joventut

El Director dels Pomells de Joventut Mn. Josep Cardona i el Diputat de la Mancomunitat i Conceller dels Pomells D. Ramón Picart, i els demés Conciliaris dels Pomells Sabadellencs

tre de Capella fins que fou nomenat organista de la Puríssima de Sabadell, càrrec que actualment ocupa.

L'ésser un dels més fervents propagadors del cant religiós del poble, l'ha portat al càrrec de director de la Schola Cantorum de Sabadell.

Ha estat premiat en diversos certàmens musicals, entre els quals citarem els Jocs Florals d'Olot, Bonanova, Orfeó Gracienc, Igualada i Orfeó Català. Té publicades varies cançons cal·liètiques i diverses composicions de caràcter religiós i popular.

Amb el fi de continuar sos estudis d'orgue, està passant uns mesos a França, essent-hi mestre de Capella a la parròquia de Colombes (París). Ultimament ha estat uns dies a Sabadell amb motiu de la benedicció de l'orgue de la Puríssima, on ha donat un magnífic concert.

Mn. Musset i l'escolania de la Purissima Concepció

MOSSEN JOSEP MUSSET

L'actual organista de la Puríssima Concepció, de Sabadell, el retrat del qual oferim avui als lectors de CATALUNYA GRAFICA, és d'un temperament musical complet. Fill d'Igualada, començà la seva carrera musical ingressant, a l'edat de vuit anys, a l'escolania de Santa Maria d'aquella ciutat, on continuà fins que passà a Vich, cursant en aquell Seminari la carrera eclesiàstica.

Durant el temps de sos estudis en la ciutat de Vich, ocupà els càrrecs d'organista a les Parròquies del Carme i de la Pietat, i de mestre de Gimnàsia rítmica a l'Acadèmia Catòlica. Acabà els seus estudis a Barcelona, i en aquest Seminari actuà de Mes-

Orgue de la Purissima Concepció, inaugurada el 14 del passat desembre

Fot. Francari

En Rath esportista berlinés qui amb una barca feta per ell mateix i no més que a força de rem, visita els principals ports d'Europa

Berlin : Sports de neu

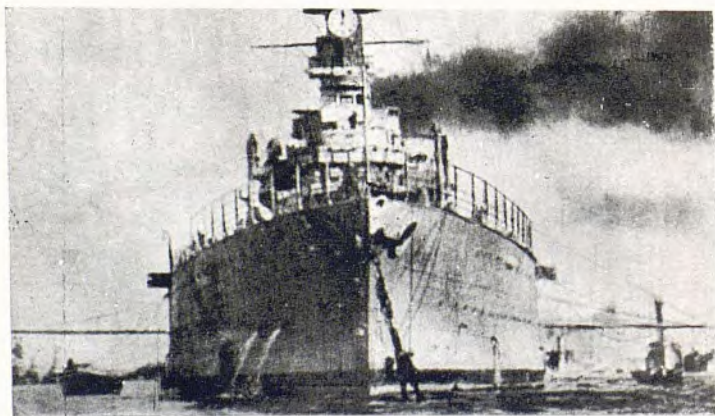
INFORMACIÓ

La notable actriu Srta. Pola Negri i el campió de boxa Joan Breitenfater en la festa de cap d'any celebrada a Londres per la Societat d'artistes

ESTRANGERA

El trasatlàntic nordamericà «Califòrnia» de 32,300 tones. Actualment el de més tonel·latge.

Washington. Conferència del desarmament. Delegats d'Holanda, Xina, Anglaterra, Amèrica, França, Itàlia, Bèlgica i Japó

ART RELIGIÓS

TEMPLE EXPIATORI DE LA SAGRADA FAMÍLIA

El dia 19 de març de 1882 fou col·locada la primera pedra d'aquest monumental Temple que l'Associació de devots de Sant Josep, d'Espanya, ve construint amb les almoines que de tot arreu li arriben.

Poc temps després d'haver començat la construcció, l'arquitecte diocesà D. Francesc de P. Villar va dimitir el seu càrrec, i el dia 3 de novembre, per indicació de l'il·lustre arquitecte D. Joan Martorell, se'n va fer càrrec el notable arquitecte i bon amic nostre D. Antoni Gaudí.

De les tres façanes que ha de tenir el Temple, va començar-se per la construcció de la del Naixement, perquè ella era el principi del simbolisme general de l'exterior, i juntant aquesta causa de la simpatia amb què fou concebut el conjunt, i que el naixement hi ha l'origen de tot, determinaren que es comencés per ella.

A semblança de tots els grans Temples, el de la Sagrada Família glosarà en la façana principal la vida i la fi de l'home. Això suposa la mort i després el judici, amb el cel o l'infern com a premi o com a càstic. Com que la vida és acció, a mitjana façana principal hi haurà una tribuna en la qual vindrà representat Sant Josep treballant en el taller amb Jesús: escampats per la galeria apareixeran els atributs i símbols de totes les arts i oficis manuals. Just en la part inferior, com si fossin en les seves arrels, car per la llur caiguda foren causa del càstic, s'hi veu les escultures d'Adan i Eva.

Sobre el grup de Sant Josep en el taller, n'hi haurà un altre de la Verge Maria; voltada de sants, distribuïts per les galeries del pòrtic. Damunt d'aquest, altre grup de Crist amb els atributs de la seva Passió i acompanyat de

set àngels a punt de cridar a judici. Per damunt del grup, el Pare Etern acompanyat dels esperits angèlics. En grups laterals, els dies de la creació.

L'ingrés a la basilica es farà per set portes. Aquestes representen els set sagraments pels quals s'entra a la Església i corresponen també a les set peticions del Pare nostre.

En el temple podran congregar-s'hi còmodament sentats 14,000 fidels.

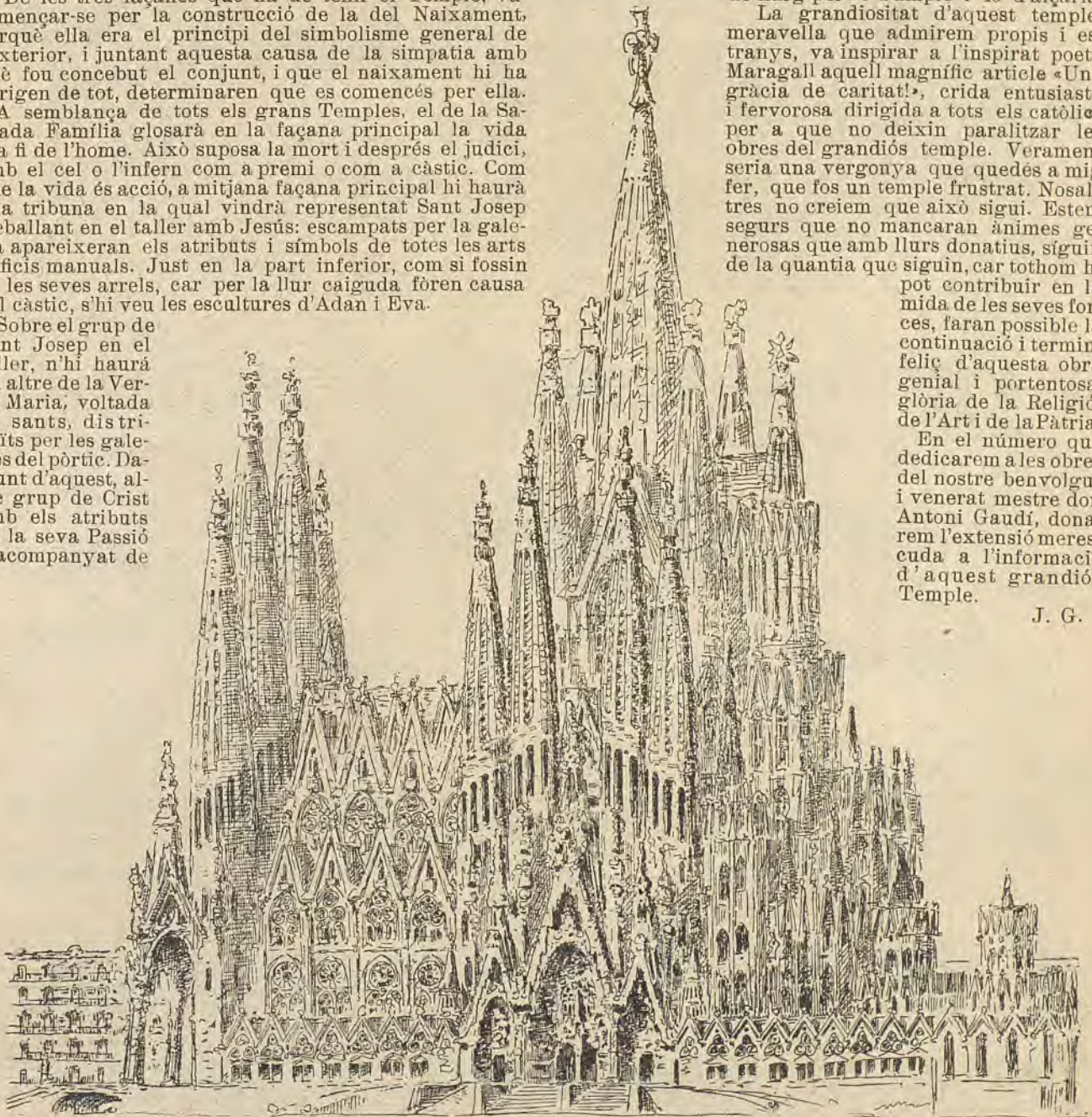
El conjunt resultant de la Basílica es de 110 metres de llarg per 60 d'ample i 45 d'alçària.

La grandiositat d'aquest temple, meravella que admirem propis i estranys, va inspirar a l'inspirat poeta Maragall aquell magnífic article «Una gràcia de caritat!», crida entusiasta i fervorosa dirigida a tots els catòlics i que no deixin parilitzar les obres del grandios temple. Verament seria una vergonya que quedés a mig fer, que fos un temple frustrat. Nosaltres no creiem que això sigui. Estem segurs que no mancaran ànimes generoses que amb llurs donatius, siguin de la quantia que siguin, car tothom hi

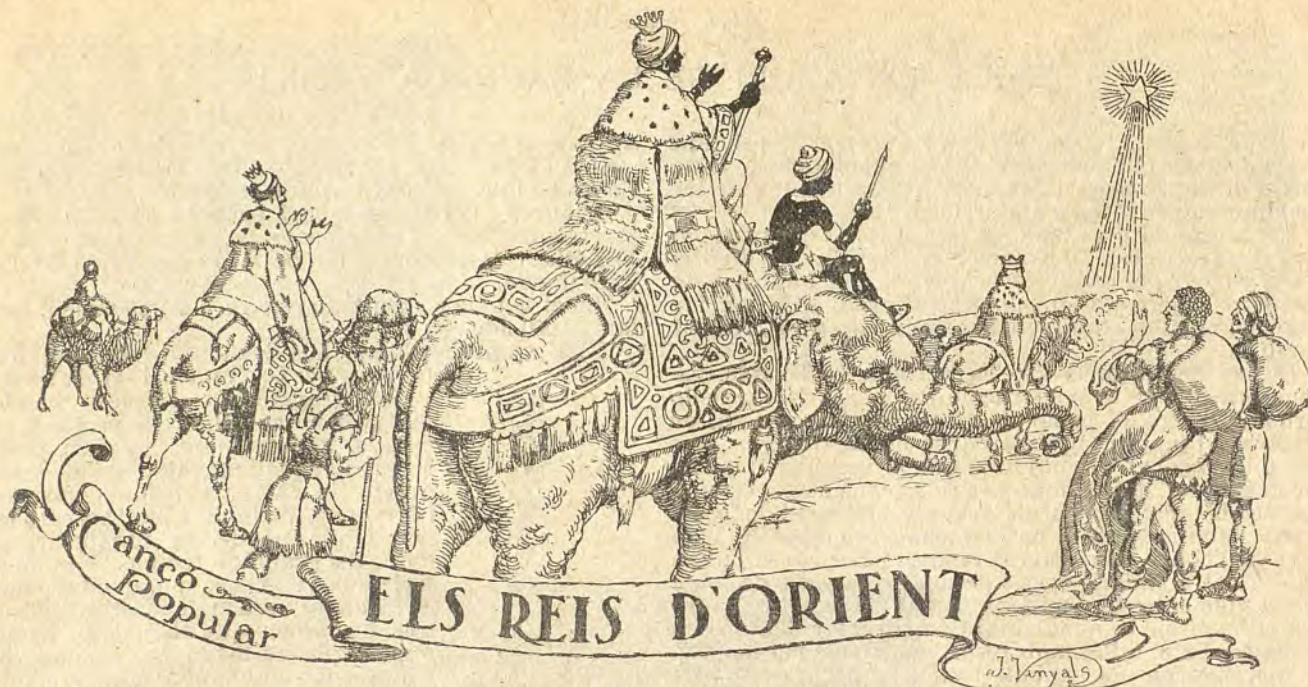
pot contribuir en la mida de les seves forces, faran possible la continuació i termini feliç d'aquesta obra genial i portentosa, glòria de la Religió, de l'Art i de la Pàtria.

En el número que dedicarem a les obres del nostre benivolgut i venerat mestre don Antoni Gaudí, donarem l'extensió merescuda a l'informació d'aquest grandios Temple.

J. G.

Projecte de l'arquitecte D. Antoni Gaudí

ANIMAT. $\frac{2}{4}$ RESPON.

VEU:

La llum de l'es tre lla ja de llum se veu, ni'ls nu vols la ta pen ni'l sol la os cu reix. Pas.

ACOMP.*

tor i sa gals ve hins de Bet lem co rreu, ve niu ve hins de Bet lem mi reu qui naes tre lla que

CANÇONER POPULAR CATALÀ

ELS REIS D'ORIENT

La llum de la estrella—ja de lluny se veu,
ni els núvols la tapen—ni el sol la obstrueix.

RESPOST

Pastors i sagals—veïns de Betlem,
correu, veniu—veïns de Betlem,
mireu quina estrella—que brilla en lo cel.

La estrella camina—va cap a Betlem,
això és un prodigi—de l'Onnipotent.
Guiats per la estrella—sol·licitos i atents,
ja n'eu vèuen vindre—tres magos o reis.
Los tres reis ja vénen,—los reis de l'Orient,
per adorà i veure—aquest nou portent.
Criats molts ne porten,—vénen amb camells,
i fan gran gatzara—tocant instruments.

Són grans camarades—els reis de l'Orient,
llargues temporades—han tingut Consell,
han tingut notícia—que ha de neixre un Rei,
que és Rei de la Glòria,—Rei de tots els reis.
Per anar a adorar-lo—penós camí han fet,
seguint, sens recança,—hermós, diví estel,
estrella del dia,—estrella del Cel,
que no va parar-se—fins a sè a Betlem.

—Déu vos guard, Maria,—Déu vos guard, Josep.
Hem tingut notícia—que n'ha nat un rei.
Venim a adorar-lo—perquè és Rei de reis.—
Humils li oferiren:—Or, mirra i encens.
Al bressol poseu-lo—ben abrigadet;
Ell no gasta gala—per lo humil que n'és.
Vos sou, oh Maria,—la Mare de Déu,
la font de la Gràcia,—la font dels remeis,
per ço es vostra cara,—la grana i la neu,
i són vostres llavis,—roses i clavells.
Verge Sobirana,—al Cel nos veiem,
on, millor encara,—això cantarem.

J. GUASCH.

Una de les manifestacions més característiques de la nostra estimada Catalunya és, sens dubte, la Musa Popular, la cançó comunicada per les generacions que se'n van a les generacions que vénen, amb tota llur espontaneïtat.

I tan fondes arrels té la Musa Popular en el nostre poble, que bé pot dir-se que forma part integrant de la nostra pàtria Catalunya.

Els fets més culminants de la nostra història, els principis que informen la moral social, el respecte al feble, l'admiració al fort, les delicadeses de l'amor

matern, les planyívoles angoixes de l'amor, l'execració del crim, l'exaltació de les virtuts, els més alts misteris de la Religió, tots els afectes, en fi, es troben expressats en la Musa Popular, exint d'aquesta font abundosa de poesia amb la flaire, amb la tebior pròpies de la vida de Catalunya.

Aspirem, doncs, a que el nostre poble torni a tenir la deguda afició a la Musa Popular, car això seria penyora segura d'enardiment patriòtic.

Cantant les cançons populars catalanes, coneixereu la història de Catalunya i tindreu l'ànima més forta per a les lluites de la vida, i de consegüent, més braó per a reconquerir les llibertats perdudes.

Aquest és l'objectiu principal del recull que avui comencem a publicar.

FESTES DE L'ANY JUBILAR

Ei diumenge, dia 11 del passat desembre, se celebrà la festa solemnnial del dia fi de l'Any Jubilar, amb un seguit d'actes memorables.

Milers i milers de persones de totes condicions varen visitar el sant temple. Tothom sospirava per l'acabament d'aquestes obres que han d'ésser l'orgull de la ciutat de Barcelona.

La cripta es veié pleníssima tot el matí. A les deu fou celebrat el solemnníssim Ofici, executant-se la missa de mossèn Romeu per la capella del senyor Panella; celebrà de Pontifical el cardenal arquebisbe de Tarragona, Doctor Vidal i Barraquer, assistit dels senyors canonges Llópez, Casañas i Saurada.

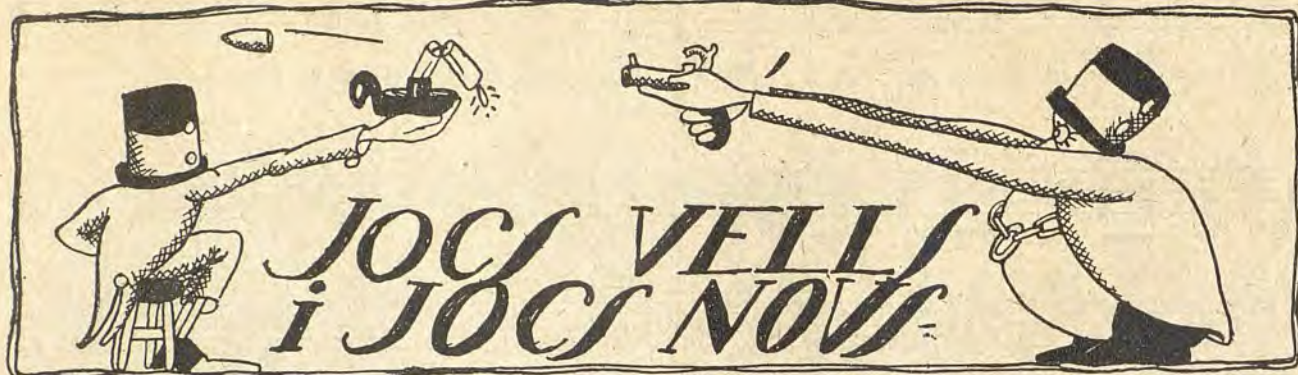
Acabat l'Ofici el senyor cardenal, precedit sempre de doble creu alçada i seguit de totes les autoritats, anà a beneir la base o primera pedra de la columna record de l'Any Jubilar.

Aquesta columna porta el nom de Tarragona, a la qual va dedicada, com altres columnes aniran dedicades a altres diòcesis.

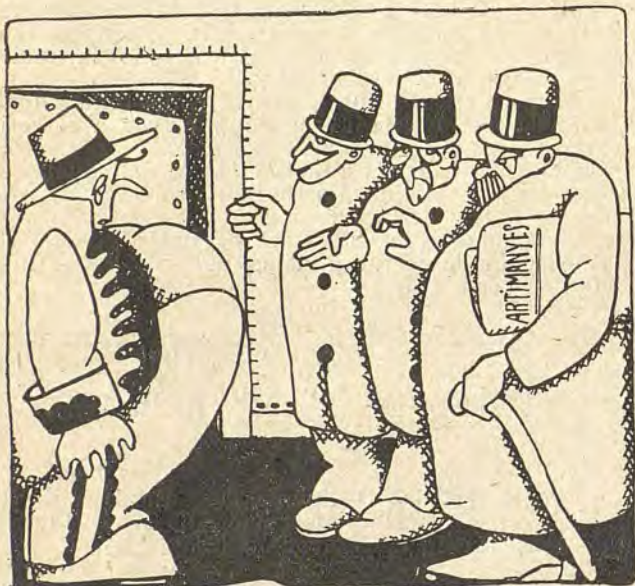
En tant, una generació imponent havia omplert tot el recinte i patis del Sant Temple, i en una gran terrassa s'havia col·locat una grandiosa massa coral, composta dels Orfeons següents: Orfeó Català, Orfeó Gracienc, Orfeó Montserrat, Orfeó de Núria, Eco de Catalunya, Orfeó Pompeia, Orfeó Reneixement, Orfeó de Betlem, Schola Choral Martinenca, L'Atlàntida i Schola Cantorum.

Acabada que fou la benedicció, aquella massa coral, sota la batuta màgica del Mtre. Millet, entonà l'Al·leluia de Haendel, moment emocionant, i de seguida cantaren Nadales i cançons patriòtiques, molt aplaudides i victorejades.

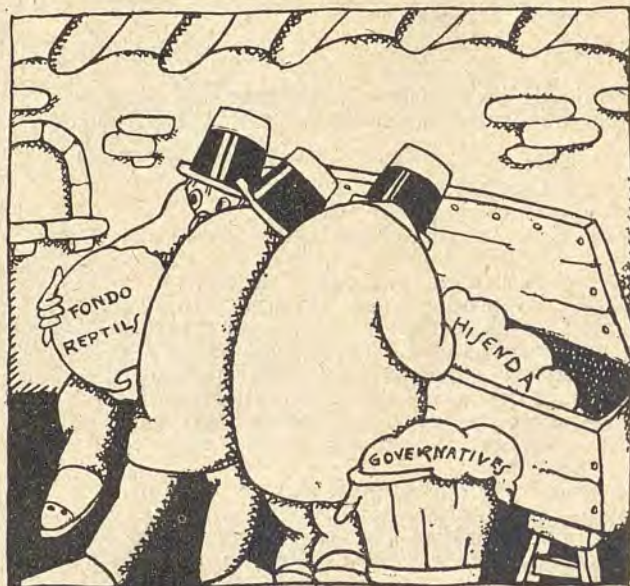
Va ésser una diada de pietat catalana. Un felici i gloriós acabament d'Any Jubilar.

A, B, C I EL GACHÓ DEL PARNÉ

A, B, C, la pastera ja la sé

si hi ha pa m'el menjaré

si la mare m'hi atrapa - fugiré com una rata

si el pare es qui m'hi veu fugiré com la guineu

Teatre Català Romea

13 de Gener, debut

ALFREDO DE SANCTIS

12 ÚNIQUES FUNCIONS, 12

Abonament a les 12 úniques funcions de nit

Llotja, sense entrades . 320 ptes.

Butaca amb entrada . . 80 "

(Els impostos a càrrec del públic).

OBRES

COME LE FOGLIE, de G. Giacosa, (4 actes).
 ROBESPIERRE, de V. Sardou, (4 actes).
 L'AUTORITARIO, de K. Klerch, (4 actes).
 IL DIO DE LA VENDETTA, de Sholom Hasch, (3 actes).
 LUCIFERO, de A. Butti, (4 actes).
 SPERDUTI NEL BUIO, de R. Bracco, (3 actes).
 IL COLONELLO BRIDAU, de E. Fabre, (4 actes).
 IL PROCESSO DEI VELENÍ, de V. Sardou, (5 actes).
 I PICCOLI BORGHESI, de M. Gorki, (3 actes).
 SPETTRI, de Fbsen, (3 actes).
 L'AVVENTURIERO, de Capus, (4 actes).
 L'ANIMATORE, de Henri Bataille, (3 actes).

TEATRE TÍVOLI

ESDEVENIMENT MUSICAL

19 GENER 1922

Triomf definitiu del mestre

AMADEU VIVES

Estrena de l'opereta, sobre lletra
 d'EDUARD MARQUINA i MAR-
 TÍNEZ SIERRA,

BERNARDINO EL LAMPO

Decorat nou · Vestits nous
 Magnífica presentació

Laplana
i Capdevila

FERNANDO, 15

QUINTANA, 11

VIATGE

: SPORT :

TURISME

: ARMES :

BARCELONA

Llibreria Subirana

PORTAFERRISSA, 14
A PARTAT, 203
TELEFON 1579 A

LLIBRES

Religiosos, Científics, Literaris i d'Art de totes classes i procedències - Secció de bibliografia a disposició dels clients de la casa
Gran assortit en objectes d'Art Religiosos - Per a regals: plomes font de les millors marques

B A R C E L O N A

NOVETATS EN PANYERIA

FABRIQUES A SABADELL

:: i SANT GERVASI ::

CASA FUNDADA EN 1835

SUCCESSOR DE

Modesto Amar

Gèneres especials per a trajos d'Esports
Fabricació de bandes impermeabilitzades marca «SANT JORDI», propies per a turistes :: Llanetes per a banderes :: Articles propis per a trajos de Chauffers

PLATERIA, 65

TELÉFON 2484 A

BARCELONA

Serveis de la Companyia Transatlàntica

Línia de Cuba a Mèxic

Servei mensual sortint de Bilbao el 17, de Santander el 19, de Gijón el 20 i de Coruña el 21, per a Havana i Veracruz. Sortides de Veracruz el 16 i de la Havana el 20 de cada mes, per a Coruña, Gijón i Santander.

Línia de Buenos Aires

Servei mensual sortint de Barcelona el 4, de Màlaga el 5 i de Càdiz el 7, per a Santa Cruz de Tenerife, Montevideo i Buenos Aires; empenent el viatge de retorn des de Buenos Aires el dia 2 i de Montevideo el 3.

Línia de Nova York, Cuba, Mèxic

Servei mensual sortint de Barcelona el 25, de València el 26, de Màlaga el 28 i de Càdiz el 30, per a Nova York, Havana i Veracruz. Retorn de Veracruz el 27 i de la Havana el 30 de cada mes amb escala a Nova York.

Línia de Venezuela-Colòmbia

Servei mensual sortint de Barcelona el 10, el 11 de València, el 13 de Màlaga i de Càdiz el 15 de cada mes, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma, Puerto Rico, i Havana. Sortides de Colón el 12, per a Sabanailla, Curaçao, Puerto Cabello, La Guayra, Puerto Rico, Canaries, Càdiz i Barcelona.

Línia de Fernando Poo

Servei mensual sortint de Barcelona el 2, de València el 3, d'Alacant el 4, de Càdiz el 7, per a Les Palmes, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de la Palma i ports de la costa occidental d'Àfrica.

Retorn de Fernando Poo el 2, fent les escales de Canàries i de la Península indicades en el viatge d'anada.

Línia Brasil-Plata

Sortint de Bilbao, Santander, Gijón, Coruña i Vigo per a Rio Janeiro, Montevideo i Buenos Aires; empenent el viatge de retorn des de Buenos Aires per a Montevideo, Santos, Rio Janeiro, Canàries, Vigo, Coruña, Gijón, Santander i Bilbao.

Ademés dels indicats serveis, la Companyia Transatlàntica té establerts els especials dels ports del Mediterrani a Nova York, ports Catàbrics a Nova York i la Línia de Barcelona a Filipines, dites sortides no són fixes i s'anunciaran oportunament per cada viatge.

Els vapors admeten carga en les condicions més favorables, i passatgers, als quals la Companyia dona còmode allotjament i esmerat tracte, com ho ha acreditat en el seu dilatat servei. Tots els vapors tenen telegrafia sense fils.

També admet carga i es despachen passatges per a els ports de tot el món, servits per línies regulars.

Representant a Barcelona: **A. RIPOLL**

Gran Via Laietana, 5, baixos

Vells de J. Bastard

Litografia
 Lancaster, 5111 - Telèfon 1059
 Casa fundada en 1877

Especialitat en tota mena de
 Treballs Comercials per a la
 Banca, Indústria i Camers.

BANCA MARSANS

SOCIETAT ANONIMA

VALORS
 CUPONS
 : GIROS :
 : CANVI :
 VIATGES

2, RAMBLA DE CANALETES, 2

:: BARCELONA ::

FRANCISCO GRAU

CALÇAT DE TOTES MENES

Especialitat en les seccions de
 mida, luxe i per a tota mena
 de sports i estiuatge, sobre tot
 en les sabates ferrades i imper-
 meables per a l'excursió d'alta
 muntanya, neus i skis

PLAÇA DE SANTA AGNA, 23

:: BARCELONA ::

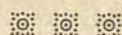
RAMBLA DE LES FLORS, 30

BARCELONA

RECOMANEM

als Amics de la nostra REVISTA que estiguin en condicions d'anunciar-hi no deixin de fer-ho, per quant així otorgaran sa cooperació a una obra patriòtica i de general cultura i alhora fruïran d'una difusió de la seva propaganda comercial que en pocs llocs assolirien millor.

— AVÍS —

La subscripció és de 15 pessetes a l'any

Des de 1.er de Febrer costarà a l'any 18 pessetes

Fora de Catalunya fixaran el preu : els senyors corresponents :

Els subscriptors tindran dret als números extraordinaris

UN ANUNCI

Per a ésser bó
per a donar bon resultat
ha de tenir

Verdader interès

Excel·lent visualitat

Contínua permanència

Extensa circulació

JAUME MERCADÉ

JOIER

Passeig de Gràcia, 46

Telèfon 1373 A

BARCELONA

Llibreria Puig i Alfonso

LLIBRES I REVISTES
Científiques i Literàries de to-
tes classes i procedències

PLAÇA NOVA, 5
TELÈFON 4511 A

Barcelona

GRAN FÀBRICA DE DOLÇOS i BOMBONS

LA SUIZA
REÑÉ S. A.

ESPECIALITAT EN

MARRONS GLACÉS - CARAMELS ACIDS
AMETLLES - CONFITS - FRUITES, ETC.

FÀBRICA i DESPATX:
ORTEU, 5, 7, 9 i 11, SANT GERVASI
TELÈFON 624 G

SUCURSAL:
CONSELL DE CENT, 362 i 364
TELÈFON 1097 S P

BARCELONA

LES ARTS GRÁFIQUES SUCCESOR DE J. COMAS

BARCELONA
FERNANDO, 25
TELÉFON 2539 A

SABADELL
RAMBLA, 81
TELÉFON 46

GRANS TALLERS DE IMPRENTA I LITOGRAFIA.
RELLEVS AL ACER • CATALECS AMB
GRABATS I TRICOMIES • OBRES
DE TEXT • CALENDARIS
ANUNCIS DE
RECLAM

